

Ks. Karol Broda CM¹

ZGROMADZENIE KSIĘŻY MISJONARZY W CHINACH² Cz. II

POD SZTANDAREM KRZYŻA

(W DNIU ODJAZDU PIERWSZEJ GRUPY MISYJNEJ DO CHIN POŁUDNIOWYCH)

*Na strupieszalym akropolu świata
Zasiadł krwiożerczy tyran odrętwienia,
W roli mordercy, a zarazem kata –
A tylko maskę swą obłudną zmienia.*

*Na czole jego ćma nędzy osiadła,
Na ustach jego przekleństwa tłą słowa,
Grymas rozpaczy kryje twarz wybladła,
W sercu nienawiść i pustka grobowa...*

*To świat dzisiejszy – to szkielety ducha,
To kurhan śmierci! – A gdzież życia droga?
Skąd tryśnie jasność, gdy noc wszędzie głucha?
Z krwawej Golgoty – gdzie zawisł Syn Boga...*

*Wszak krzyż rozpałił zbawczy znicz miłości,
Rozdmuchał zgliszcza prawdy, dobra, cnoty,
Wiarą ożywił już spróchniałe kości,
Krwiał męczenników zdarł piętno martwoty...*

*Na zew Chrystusa – i pod Jego bokiem
Stanęły hufce – wytrawni szermierze
Zrosili ziemię hojnym krwi potokiem,
By mogły wzrastać latorośle świeże.*

*A choć egoizm skuł w kajdany wolę,
Usidlił ludzkość – nowe wciąż zastępy
Na apostołską śpieszą śmiało rolę,
By bój o dusze stoczyć tam zawzięty.*

¹ ks. **KAROL BRODA CM**, ur. 14 XI 1908 w Pawłowicach. Do Zgromadzenia Księża Misjonarzy wstąpił 27 XI 1924 w Krakowie. W latach 1928-1932 studiował w Instytucie Teologicznym Księża Misjonarzy w Krakowie. 19 VI 1932 przyjął święcenia kapłańskie. Do IX 1939 pracował jako misjonarz ludowy i dyrektor wileńskiej grupy misyjnej w Wilnie. Sprawozdania z działalności grupy umieszczał w „Rocznikach Obydwóch Zgromadzeń...”. Po wybuchu wojny przebywał krótko (IX - X) w Pabianicach. 16 XI 1939 aresztowany i osadzony w więzieniu w Radogoszczu. Zwolniony 25 III 1940, rozpoczął działalność w tajnej organizacji w Warszawie. 20 V 1942 powtórnie aresztowany. Przetrzymany na Pawiaku, a następnie wywieziony do KL Mauthausen-Gusen, gdzie zmarł 24 I 1944.

² METEOR, rocznik XXIII, nr 5 /1931, s.123-125.

波兰在中国遣使使命

*I Wasze serca – ochotnicy krzyża –
Zarzewiem czystej miłości trawione,
Chociaż niepewność pęd lotu obniża
Chcą lecieć na Wschód – ofiary spragnione.*

*A my, choć smutku przytłacza nas brzemię
Na myśl o przykrej pożegnania chwili,
Radość czujemy, bo pogańskie plemię
Ma Apostołów, którzy wśród nas żyli.
Więc Was żegnamy, choć łza błądzi w oku,
A rozrzewnienie dławi rwące słowa; –
Idźcie na falach serc ludzkich potoku
Zapuszczać sieci. – Niech Was Bóg uchowa!*

*Niech w trudach radość dusze opromienia,
Miłość Chrystusa niech Wam serca spala –
A z Wami pójdą naszych serc wspomnienia,
I stokroć droższa modlitwa – choć z dala.*

*Żegnajcie serca w pracy niestrudzone;
Wy – co czerpicie moc swą w świętej wierze
To słowo Boże nieście w obcą stronę,
Gdzie nie jest znane; a jeśli w ofierze
Przyjdzie Wam złożyć dla Chrystusa życie –
Serca! Na pewno w niebie Go ujrzycie.*

S. Handzel

Pamiętny dzień w historii Polskiej Prowincji Zgromadzenia. Na drogę pokoju i pomyślności, a zarazem na drogę trudu i cierpienia wysłał Stradom grupę apostołów. Najpierw przed ołtarzem żegnaliśmy odjeżdżających współbraci, a z nami żegnała ich Polska, bo nabożeństwo było transmitowane przez radio na cały obszar Rzeczypospolitej. Śpiewy chóralne pod dyktando p. Bolesława Wallek-Walewskiego i ks. Wendelina Świerczka potęgowały doniosłość chwili. Zwłaszcza msza św. gregoriańska „Lux et origo” dziwnie dostrajała do nabożeństwa. Lucem et originem przecież – Początek i Światłość mają nieść Misjonarze na brzegi Chin południowych. Ks. Superior Wilhelm Szymbor z kazalnicy uczcił w niezwyklej sposób apostołów, nawiązując swe przemówienie do pięknej sceny pożegnania św. Pawła w Milecie.

Pożegnalny poranek zgromadził wielu Konfratrów z Krakowa i prowincji. Orkiestra, prowadzona przez energicznego dyrygenta C. Kołodzieja, odegrała „Les adieux a la Patrie” [Pożegnanie Ojczyzny] – Ogińskiego, żegnając Ojczyznę w imieniu wyjeżdżających, chór zaś pod batutą C. Sopy w imieniu wszystkich Konfratrów prowincji życzył apostołom powodzenia w pracy, nucając „In viam pacis et prosperitatis”. Wyjątki z „Eljasza” – Mendelsohna z powtarzającym się „Już nie chcę żyć” – doskonale symbolizowały poświęcenie ofiar. Na podkreślenie zasługuje również serdeczne przemówienie dziekana C. Warkocza, będące wyrazem hołdu młodego pokolenia dla idei misyjnej.

波兰在中国遣使使命

In viam pacis posyłał apostołów Najczcig. Ks. Wizytator, żegnając ich ciepłymi słowy. Młodym podobały się najbardziej słowa Ks. Wizytatora, które wypowiedział do szefa misji Ks. Superiora Kurtyki *„Spracowany już na niwie polskiej i amerykańskiej Ks. Superior. zaofiarował się iść tam, gdzie Kościół – matka nasza – zażądała ofiary od Polskiej Prowincji Zgromadzenia. Oby za jego wzorem poczęli się cisnąć i starzy do naszej kochanej misji chińskiej. Dotąd w pierwszych szeregach szli młodzi, teraz niech idą i starzy. Obie placówki zakładają małe seminaria, a do takiej pracy potrzeba nam starych. Pójdą, pójdą i starzy, kiedy będzie potrzeba i kiedy Pan Bóg zawezwie”*. Senior misji powolnie bez uniesienia, lecz dobitnie dziękował za poranek, rozwijając myśli na wstępie swej nowej ziemskiej pielgrzymki. *„Osobiście wolę raczej powitanie, niż pożegnanie. Lecz trudno – w życiu trzeba wiele przeżyć pożegnań, a nawet więcej pożegnań, niż witań. Gdzie znowu się zobaczymy, kiedy powitamy – niewiadomo. Czy tu, czy tam, czy w niebie? – W niebie na pewno”*.

Co więcej? Aha! Widzę krótką uwagę skreślona: wyjazd „Chińczyków” . Rzeczywiście pojechali – a kto pojechał – też wiadomo z ostatniego numeru „*Meteora*”. Czy pojedą inni? Pewnie, boć niektórzy po wyjściu z poranku, ku czci odjeżdżających urzędzonego – ślubowali to sobie. Szczęść im Boże!

Ks. Górski, jeden z naszych ofiarnych „Chińczyków” celebrował uroczystą sumę. Kazanie płomienne, którego streszczenie znaleźli czytelnicy „*Meteora*” w ostatnim numerze – wygłosił Ks. Prof. Michalski. W czasie sumy śpiewał nasz chór mszę Singenbergera. Tegoż dnia po nabożeństwie, żegnaliśmy porankiem odjeżdżających, a chór pod batutą P. Dyr. B. Wallek - Walewskiego, odśpiewał „*in viam pacis*” – „*Możny jest Pan*” – „*Los mną rzuca*”. Następnie P. Mikulski odegrał piękne solo skrzypcowe z akompaniamentem P. Dyr. B. Wallek - Walewskiego. Orkiestra wykonała następujące utwory: „*Jan III Sobieskiego pod Wiedniem*” Millera – oraz *Poloneza A dur* Chopina. Przemawiał również Najczcigodniejszy Ks. Wizytator. A sercem przemawiał do serc... Żegnał ich – pierwszą polską placówkę chińską: *„idźcie, gdzie wam szczytne ideały iść każą – idźcie – a nie wracajcie, chyba jako relikwie męczeńskie”*. Odpowiedział serdecznie w imieniu swoim i całej grupy chińskiej superior Ks. Ignacy Krauze.

I oto pojechali. Opuścili Stradom dnia 4 XI wieczorem. Udali się najpierw do Paryża po błogosławieństwo do św. Wincentego i Ojca Generała, a stamtąd przez morza dalekie do Chin, w których teraz są ciągłe niepokoje i zamieszki polityczne, w których teraz tak faktycznie się pali raz tu, raz tam, ogień wojny domowej wzniesany przez bolszewików.

Mój Boże! Żegnaliśmy Ich z dziwnym uczuciem. Zawsze to tak ciężkie pożegnań chwile... Takie różne wtenczas myśli cisną się do głowy człowiekowi... i uczuć dziwnych, wzmagająca się fala bije ci w serca podwoje, dotąd może, rozbija je, wyłamuje, wdziera się w najtajniejsze zakątki i zaczyna się istotna powódź uczuć, którą ciężko bez łez palących przetrzymać... Bo niby to każdy wie, że stradomskie kochane mury kiedyś opuścić będzie trzeba, opuścić koło bratnich dusz i serc, mimo to jednak, tak ciężko przechodziły przez gardło słowa pożegnalnej pieśni „*Żegnajcie nam... Żegnajcie Bracia Kochani!*”

Ale nie było czasu... Ostatnie uściski braterskie ostatnia pieśń... Za chwilę cisza w gwarych przed chwilą murach, tylko w sercach uczuć róż...